

REPUBLIKA HRVATSKA
SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA UPRAVU

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O FINANCIRANJU IZBORNE
PROMIDŽBE ZA IZBOR PREDSEDNIKA REPUBLIKE
HRVATSKE S KONACNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, srpanj 2004.

KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O FINANCIRANJU IZBORNE
PROMIDŽBE ZA IZBOR PREDsjedNIKA REPUBLIKE HRVATSKE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona nalazi se u odredbi članka 80. stavak 1. točka 2. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
DONOŠENJEM ZAKONA, TE POSLJEDICE KOJE CE DONOŠENJEM ZAKONA
PROISTECI

1. Ocjena stanja

Provedba izbora i ustaljivanje primjene demokratskih standarda u izbornoj proceduri, zahtijevaju daljnju dogradnju određenih izbornih instituta, te kvalitetnija i primjerenija rješenja pojedinih pitanja od značaja za zakonitost i pravilnost provedbe izbora.

Tako je i pitanje financiranja izborne promidžbe za izbor predsjednika Republike Hrvatske jedno od značajnih pitanja koje zahtjeva zakonodavno uređenje primjereno normativi i praksi europskih zemalja, budući isto nije uređeno u organskim zakonima koji tvore okosnicu izbornog zakonodavstva i čine temelj izbornog sustava, a to su Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor ("Narodne novine", broj 116/99, 109/00, 53/03 i 69/03 – pročišćeni tekst), Zakon o izboru predsjednika Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 22/92 i 71/97), te Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine", broj 33/01, 10/02, 155/02 i 45/03).

Stoga, postoji potreba za donošenjem cjelovitog zakonskog teksta koji bi definirao uvjete i načine primanja i trošenja sredstava za izbornu promidžbu za izbor predsjednika Republike Hrvatske.

2. Osnovna pitanja koja se uređuju ovim Zakonom

Prijedlogom ovoga Zakona predlaže se urediti sljedeća pitanja:

- način prikupljanja sredstava za financiranje izborne promidžbe te

- aktivnosti koje se smatraju izbornom promidžbom.

3. Posljedice koje će se donošenjem ovoga Zakona postići

Zakonom o financiranju izborne promidžbe za izbor predsjednika Republike Hrvatske uredit će se uvjeti za financiranje izborne promidžbe za izbor predsjednika Republike Hrvatske, što će popuniti konkretnu pravnu prazninu te osigurati kvalitetniju i primjereniju provedbu izbora.

4. Ocjena potrebnih sredstava

Za provođenje ovoga Zakona nisu potrebna posebna sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, jer su ista kandidatima osigurana u državnom proračunu prema Zakonu o izboru predsjednika Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 22/92 i 71/97).

III. PRIJEDLOG DA SE ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

Predlagatelj ocjenjuje da su se stekli uvjeti propisani odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora kojom je propisana mogućnost donošenja određenih zakona po hitnom postupku.

Naime, potreba preciznog definiranja izborne promidžbe za izbor predsjednika Republike Hrvatske, ocijenjena je dostatnim razlogom za hitnost postupka, posebice ukoliko se u vidu ima provedba predstojećih izbora.

IV. TEKST KONACKOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje ovoga Zakona dostavlja se tekst prijedloga Zakona o financiranju izborne promidžbe za izbor predsjednika Republike Hrvatske.

ZAKON O FINANCIRANJU IZBORNE PROMIDŽBE ZA IZBOR PREDsjedNIKA REPUBLIKE HRVATSKE

OPCA ODREDBA

Clanak 1.

Ovim Zakonom uređuje se način prikupljanja sredstava za financiranje izborne promidžbe te aktivnosti koje se smatraju izbornom promidžbom za izbor predsjednika Republike Hrvatske.

I. NAČIN PRIMANJA SREDSTAVA

Clanak 2.

Izborna promidžba financira se iz vlastitih sredstava, te iz donacija domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba.

Kandidati koji na izborima ostvare zakonom propisani postotak glasova imaju pravo na naknadu troškova izborne promidžbe iz državnog proračuna, sukladno zakonu i odluci Vlade Republike Hrvatske.

Clanak 3.

Za pokrice troškova izborne promidžbe ne smiju se primati donacije od:

- stranih država i stranih političkih stranaka,
- javnih poduzeca, pravnih osoba s javnim ovlastima i poduzeca u vecinskom vlasništvu države te drugih pravnih osoba u kojima Republika Hrvatska odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju vecinsko vlasništvo nad dionicama odnosno udjelima, te javnih i drugih ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,

- sindikata,
- udruga, zaklada i fundacija čiji su članovi u tijelima državne vlasti Republike Hrvatske, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima,
- proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- trgovačkih društava u vlasništvu ili u suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- ustanova kojima je osnivač država ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

II. UVJETI TROŠENJA SREDSTAVA

Članak 4.

Sredstva za izbornu promidžbu mogu se koristiti za organizaciju promidžbenih manifestacija, izradu i distribuciju promidžbenih materijala, televizijskih i radijskih spotova te za ostalu medijsku promidžbu.

Članak 5.

Kandidati za izbor predsjednika Republike Hrvatske u izbornoj promidžbi ne smiju koristiti sredstva državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja kao dužnosnici Republike Hrvatske i ovlaštene lokalni dužnosnici koriste u obavljanju svojih dužnosti (sredstva iz redovne djelatnosti), osim ako je to posebnim propisom kojim je propisana fizička zaštita dužnosnika dopušteno.

Sredstva za izbornu promidžbu ne mogu se koristiti kao avansno financiranje pojedinih projekata u svrhu dobivanja izbornih glasova čije se dovršenje uvjetuje glasanjem za određenog kandidata ili izbornu listu.

III. JAVNOST IZVORA SREDSTAVA

Članak 6.

Izvešća o izvorima sredstava za troškove izborne promidžbe moraju se predati Državnom izbornom povjerenstvu najkasnije sedam dana prije dana održavanja izbora koje će procijeniti potrebu objavljivanja istih.

Državno izborno povjerenstvo će najkasnije tri dana prije dana izbora javno objaviti donacije koje su u suprotnosti s ovim Zakonom.

Clanak 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u «Narodnim novinama».

O b r a z l o ž e n j e

Clanak 1.

Ovom se opcom odredbom ureduju pitanja koja propisuje ovaj Zakon, a odnose se na način prikupljanja sredstava za financiranje izborne promidžbe, odnosno na uvjete primanja i trošenja sredstava za izbornu promidžbu za izbor predsjednika Republike Hrvatske.

Clanak 2.

Odredbom članka 2. propisani su izvori prikupljanja sredstava za financiranje izborne promidžbe i to na način da je se izborna promidžba financira iz vlastitih sredstava te iz donacija domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba.

Stavkom 2. propisano je pravo na naknadu sredstava izborne promidžbe iz državnog proračuna kandidatima koji na izborima za predsjednika Republike Hrvatske ostvare propisani postotak glasova, sukladno zakonu i odluci Vlade Republike Hrvatske

Clanak 3.

Odredbom članka 3. navedeni su izvori iz kojih se ne smiju primati donacije za pokrice troškova izborne promidžbe.

Tako se Zakonom primjerice sprečava financiranje izborne promidžbe od strane stranih država i stranih političkih stranaka, javnih poduzetaca, pravnih osoba s javnim ovlastima i poduzetaca u većinskom vlasništvu države te drugih pravnih osoba u kojima Republika Hrvatska odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju većinsko vlasništvo nad dionicama odnosno udjelima, te javnih i drugih ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sindikata (s obzirom na praksu u zemljama Zapadne Europe), proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne), te ostalo propisano u stavku 1.

Clanak 4.

Ovom odredbom propisane su aktivnosti koje se smatraju izbornom promidžbom.

Clanak 5.

Stavkom 1. ovoga clanka izricito se zabranjuje kandidatima za izbor predsjednika Republike Hrvatske u izbornoj promidžbi trošenje sredstava državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja kao dužnosnici Republike Hrvatske i ovlaštene lokalni dužnosnici koriste u obavljanju svoje dužnosti, dok se stavkom 2. zabranjuje korištenje sredstva za izbornu promidžbu kao avansno financiranje određenih projekata u svrhu dobivanja izbornih glasova, a čije dovršenje se uvjetuje glasanjem za određenog kandidata ili izbornu listu.

Clanak 6.

Odredbom clanka 6. stavkom 1. utvrđen je način izvješćivanja javnosti o izvorima sredstava za troškove izborne promidžbe, odnosno rok za podnošenje izvješća o tome Državnom izbornom povjerenstvu, koje je ujedno nadležno za objavljivanje troškova izborne promidžbe koja nisu u skladu sa Zakonom (stavak 2.).

Clanak 7.

Ovom se odredbom propisuje stupanje na snagu Zakona. Slijedom iste, Zakon će stupiti na snagu osmog dana od dana objave u «Narodnim novinama».